

Till
Kommunstyrelsen

Uppföljning av budget 2019 – Tertialrapport 1 per den 30 april med helårsprognos

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § för kvartal 4 2018, dnr KS 2019/592

Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län, dnr KS 2018/1729

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande:

1. Tertialrapport 1 för år 2019 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 58,8 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2019 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 70,8 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2019 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 7,0 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2019 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Älvsjö stadsdelsnämnd beviljas kompletterande stimulansbidrag om 0,1 mnkr för startkostnader för en ny gruppbostad enligt LSS i kvarteret Kabelverket i Solberga.
6. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 9,9 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från

stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

7. Nämnderna medges budgetjustering för omfördelning av internränta med 0,5 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 374,0 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Medel ska fördelas till samtliga nämnder från det statliga anslaget för krisberedskap och krishantering enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Utbetalning sker mot faktura.
10. Förändring av målvärden, indikatorer och nyckeltal i kommunfullmäktiges budget för 2019 fastställs enligt bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilagorna 3 och 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Nyckeltal med utfall för år 2018 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Fastighetsnämnden medges rätt att 2019 omprioritera 13,0 mnkr från den utökade investeringsplanen till den långsiktiga investeringsplanen enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmana Stockholm Business Region att stödja Stockholm Film Fund enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Kulturnämnden; kulturförvaltningen uppmanas att betala utökat verksamhetsstöd till Nobelmuseet enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande..

16. Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § för kvartal 4 2018, dnr KS 2019/592 godkänns enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Remissen Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län (KS 2018/1729 andra remitteringen) anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1 från nämnderna.

Sammanfattning

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2019 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Helårsprognosen för 2019 års resultat visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 668 mnkr.

Nämnderna har generellt en god budgethållning och redovisar efter resultatöverföring ett prognostiserat överskott jämfört med budget om 11 mnkr. Före resultatdispositioner prognostiseras en avvikelse om -70 mnkr mot budget.

Stadsledningskontoret bedömer att staden under 2019 kommer att uppnå årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla, En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt och En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden*. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för två av kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås helt och ett kommer uppnås delvis under 2019.

Nämndernas bedömningar stämmer överlag väl överens med kommunfullmäktiges ambitionsnivå och nämnderna prognostiserar att majoriteten av de årsmål som är fastställda i budget 2019 kommer uppnås. Några nämnder uppmanas att höja ambitionen, vidta åtgärder och se över sina målvärden för de indikatorer som inte ligger i paritet med kommunfullmäktiges årsmål. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

I bilaga 4 anges samtliga uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser.

Ärendets beredning

Ärendet utgör stadens tertialrapport 1 per 30 april 2019. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders tertialrapporter per den 30 april med helårsprognos har analyserats i förhållande till budget 2019. Bolagens tertialrapporter har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2019 ska stadens nämnder liksom tidigare år upprätta tertialrapport 1 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål. Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders rapporter.

Kommunfullmäktige har fastställt tre inriktningsmål samt tolv underliggande mål för verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål ges en sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagens prognostiserade uppfyllelse av årsmålet.

I föreliggande ärende gör stadsledningskontoret en bedömning av uppfyllelse av verksamhetsområdesmålen för det innevarande året. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina verksamhetsplaner, beskriver att de kommer arbeta under året för att bidra till uppfyllelse av årsmålet.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Anna Håkansson
Biträdande stadsdirektör

Bilagor

1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan
3. Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden och nyckeltal med mera
4. Uppmaning till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolag

5. Nyckeltal med utfall för år 2018

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året snarare än om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

För majoriteten av alla verksamhetsområdesmål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsområdesmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället. Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus. Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer uppnås helt för 2019. Bedömningen baseras på att årsmålet för tre av de fem underliggande verksamhetsområdesmålen prognostiseras uppnås helt och två prognostiseras uppnås delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att inriktningsmålet kommer att uppfyllas helt under året. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svetskunskaper är kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att 29 av 30 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för åtta av kommunfullmäktiges elva indikatorer bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis.

Måluppfyllelsen inom ekonomiskt bistånd är fortsatt god, och andelen personer i behov av bistånd har minskat ytterligare under perioden. Andelen personer som har behov av ekonomiskt bistånd är nu 1,5 procent, vilket är en minskning jämfört med samma period föregående år.

Stadens nämnder och bolag bidrar i arbetet med att tillhandahålla feriejobb och Stockholmsjobb, antingen genom att anställa ungdomar/aspiranter eller tillhandahålla arbetsplatser. Målet för antal ungdomar som fått feriejobb väntas nås under året. Målet för antal aspiranter som fått Stockholmsjobb väntas nås delvis under året.

Kommunfullmäktiges budgetaktiviteter inom verksamhetsområdet är påbörjade och löper enligt plan. Som ett led i arbetet med att inrätta ett etableringscenter har staden gjort en ansökan om ESF-medel för utveckling av metoder och arbetssätt inom projektet Hållbar etablering. Även arbetet med att inrätta en integrationspakt har påbörjats, och beslut väntas fattas av arbetsmarknadsnämnden innan sommaren.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,6 %	1,5	1,4	1,5	Helt	

Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,1%	0,9	0,9	0,9	Helt	
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,8 %	2,6	2,6	2,6	Helt	
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	1 050 st	743	-	-	Helt	
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	1 050 st	490	251	237	Delvis	Sammanställning av årsmål visar 1024 anställningar 2019.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Förebyggande arbete mot kriminalitet ska intensifieras och ske i samarbete med familj, skola, socialtjänst och polis. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Stadsledningskontoret bedömer att målet kommer att uppnås delvis, trots att 27 av 31 nämnder prognostiserar att målet uppfylls helt. Fyra nämnder prognostiserar att målet delvis kommer att uppfyllas (Norrmalm, Skärholmen, Spånga-Tensta och överförmyndarnämnden). Stadsledningskontoret gör bedömningen då vissa av nämndernas planerade aktiviteter inte kommer att ge full effekt under året men snarare under 2020. Årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt.

Arbetet med att ta fram stadens Trygghetsprogram och Säkerhetsprogram har inletts. I samverkan med Polisregion Stockholm har en reviderad övergripande samverkansöverenskommelse tagits fram med syfte att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Överenskommelsen har skickats ut på remiss. Framtagandet av en gemensam trygghetsstrategi i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder har påbörjats. Målet är att inget stadsdelsområde ska ingå bland de områden som polisen bedömer som särskilt utsatta.

Kommunstyrelsens nyinrättade trygghetsutskott har beviljat medel till årets första trygghetsinvesteringar. Bland investeringarna fanns flera belysningsåtgärder samt åtgärder för att befolka och locka nya målgrupper till platser som upplevs otrygga.

Stadens arbete med ordningsvakter har intensifierats och utökats. Flertalet ansökningar om nya och utökade områden där ordningsvakterna kan verka har tagits fram i samarbete med respektive stadsdelsnämnd och lokalpolisområde. Staden väntar dock på besked i flera ärenden. Ytterligare en satsning i syfte att öka tryggheten och motverka kriminalitet är trygghetskameror. Staden har tillsammans med Polisregion Stockholm installerat fler trygghetskameror på platser där graden av brottslighet är hög.

Arbetet med säkerhetsskydd har, bland annat utifrån ny lagstiftning, intensifierats under perioden genom exempelvis verksamhetsspecifika säkerhetsskyddsanalyser och genom utveckling av arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

I början av året tillgängliggjordes en webbaserad utbildning om våldsbejakande extremism för stadens samtliga anställda. Alla stadsdelsnämnder samt arbetsmarknads-, idrotts-, kultur-, social- och utbildningsnämnden beslutar om reviderade handlingsplaner mot våldsbejakande extremism i tertiärrapport 1. Socialnämnden har under våren tillsammans med polis och berörda stadsdelsnämnder påbörjat ett uppsökande arbete gentemot återvändare och barn till återvändare från krigsdrabbade områden som Syrien och Irak. Stadsdelsnämnderna har mottagit orosanmälningar där barn är inblandade och inlett utredningar. För att stötta stadsdelsnämndernas arbete med dessa ärenden har socialnämnden tillsatt ett särskilt team för frågan samt förberett ett kvalificerat insatspaket, bestående av insatser som finns inom ordinarie verksamhet, för barn som återvänder direkt från krigszoner och läger. Övergripande samverkan har också inletts med andra kommuner i länet samt med Region Stockholm gällande barn till återvändare.

Stadens arbete med platssamverkan har vidareutvecklats på flera håll i staden med utgångspunkt i samverkan på lokal nivå. Tre platser pekas ut som pilotprojekt; Hässelby torg, Sergels torg och Medborgarplatsen. Stadens trygghetsarbete är tvärsektoriellt och samverkan är en nyckelfaktor. Ett närmare samarbete mellan nämnder och bolagsstyrelser kring trygghetsskapande åtgärder har inletts på flera håll.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100%	-			Helt	
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	77%	-			Helt	
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	71%	-			Helt	
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	71%	-			Helt	
Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning	45%	-			Helt	
Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	88%	-			Helt	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	98%	-			Helt	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	100%	100%			Helt	
Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	100%	100%			Helt	
Upplagd trafiksäkerhet för gående och cyklister	66%	-			Helt	

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få möjlighet att lyckas. Förskolan och skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms förskolor och skolor ska få en kunskaps-utveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid och möjliggör för dem att göra sina egna livsval oavsett var i staden de bor eller vilken bakgrund de har.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2019. Bedömningen grundas på att 23 av 25 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för sju av kommunfullmäktiges femton indikatorer bedöms uppnås helt och åtta bedöms uppnås delvis.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Det arbete som bedrivs i stadens förskolor och skolor inom ramen för stadsdelsnämndernas respektive utbildningsnämndens ansvar beskrivs under separata rubriker nedan. Övriga nämnder bidrar också till att målet nås. Socialnämnden, utbildningsnämnden och sju av stadens stadsdelsnämnder samverkar i arbetet kring skolsociala stödteam med fokus på att elever som riskerar att fara illa ska klara både kunskaps- och närvaromål.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet kommer uppfyllas delvis under 2019. Bedömningen grundar sig på nämndernas bedömning av måluppfyllelsen samt indikatorernas utfall och prognos.

Samtliga stadsdelsnämnder bedömer att målet uppfylls helt. Stadsdelsnämnderna anger att de bidrar till målet genom att aktiviteter genomförs enligt plan och att de flesta av kommunfullmäktiges indikatorer samt nämndmål bedöms uppfyllas under året.

En av kommunfullmäktiges fem indikatorer uppfylls eller prognostiseras uppfyllas helt och fyra delvis. Eftersom endast en av fem indikatorer uppfylls, eller prognostiseras att uppfyllas helt under året bedömer stadsledningskontoret att målet för verksamhetsområdet kommer uppfyllas delvis.

En av de indikatorer som uppfylls delvis är andel förskollärare av totalt antal anställda. Indikatorns utfall påverkas av bristen på förskollärare, då det inte utbildas tillräckligt med förskollärare vid de närliggande lärosätena för att täcka stadens behov. För att öka andelen förskollärare tar flera nämnder med lägre andel förskollärare emot fler högskolestudenter än tidigare och erbjuder mentorskap för nyexaminerade förskollärare. Stadsdelsnämnder har även deltagit i rekryteringsmässor i syfte att rekrytera nya förskollärare. Ett ytterligare steg i att bli en mer attraktiv arbetsgivare är att en handlingsplan, som syftar till att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare, för närvarande tas fram av utbildningsnämnden med stöd av stadsdelsnämnderna.

Utbildningsnämnden arbetar stadsövergripande med det systematiska kvalitetsarbetet i stadens förskolor. Det görs bland annat i dialog med stadsdelsnämnderna utifrån de kommunala förskolornas kvalitetsredovisningar. För att beskriva utvecklingen och kvaliteten i både kommunala och fristående förskolor tar utbildningsnämnden årligen fram Förskolerapporten. Årets Förskolerapport visar att kommunala och fristående förskolor generellt är välfungerande och håller en hög kvalitet. Det finns dock utmaningar, framför allt gällande kompetensförsörjning där antalet utbildningsplatser inte motsvarar stadens rekryteringsbehov. Några av de åtgärder som vidtas för att förbättra situationen beskrivs i stycket ovan.

Arbetet med digital utveckling inom förskolan fortsätter som en följd av införandet av Skolplattformen. Utbildningsnämnden kommer samordna ett digitalt nätverk med representanter från stadsdelsnämnderna för att exempelvis samordna driftsfrågor och ta fram gemensamma arbetssätt.

Jämställdhetsarbetet inom stadens förskolor fortsätter bland annat genom utbildning av personal och utveckling av dokumentation.

Grund- och grundsärskola, fritidshem samt gymnasie- och gymnasiesärskolan

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på utbildningsnämndens bedömning av måluppfyllelsen samt på att fyra av kommunfullmäktiges tio indikatorer uppfylls delvis och sex prognostiseras uppnås helt.

Resultaten gällande elevernas betygsresultat är ännu inte klara, de redovisas i tertiärrapport 2.

I stadens elev- och föräldraundersökningar mäts elevernas upplevda trygghet i skolan. Andelen elever som känner sig trygga i skolan i grundskolans årskurs 2 och 5 samt i gymnasieskolans årskurs 2 är oförändrad i jämförelse med 2018. I grundskolans årskurs 8 har utfallet dock försämrats till 75 procent jämfört med 78 procent år 2018. Tryggheten har försämrats mer hos flickor än hos pojkar.

I stadens elev- och föräldraundersökningarna är flickor i grundskolans årskurs 2 i snitt något mer nöjda än pojkar, oavsett frågor. I årskurs 5 och 8 är pojkar generellt mer nöjda än flickor. Detta gäller även upplevelsen av trygghet som är högre bland pojkar än flickor. Även i gymnasieskolan är pojkar mer nöjda än flickor, oavsett frågor, vilket även gäller upplevelsen av trygghet.

För att säkerställa ett gemensamt förhållningssätt i stadens skolor har utbildningsnämnden tagit fram ett förslag till riktlinjer gällande trygghet och studiero. Riktlinjerna går till utbildningsnämnden för beslut i juni.

En trygg skolmiljö är en förutsättning för att skapa studiero och för att alla elever ska ha möjlighet att utveckla sin fulla potential och nå kunskapsmålen. Därför är det av central betydelse att varje elev känner sig trygg i sin skola. Med anledning av att elevernas upplevelse av trygghet sjönk 2018 och inte har förbättrats i år är det angeläget att utbildningsnämnden identifierar orsakerna till den sjunkande tryggheten samt vidtar de åtgärder som krävs för att säkerställa att stadens elever är trygga i skolan. Utbildningsnämnden behöver även identifiera varför flickor generellt är mindre trygga än pojkar och vidta de åtgärder som krävs för att målet nås för både flickor och pojkar.

Under perioden har utbildningsnämnden inlett arbetet med flera av kommunfullmäktiges aktiviteter och uppdrag. I samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna har arbetet för att förtydliga ansvarsfördelningen gällande skolfrånvaro påbörjats. Nämnden har även förstärkt och systematiserat det egna arbetet mot skolfrånvaro.

Utbildningsnämnden har uppdaterat sitt stödmaterial för hantering av elevers frånvaro med en åtgärdstrappa vid oanmäld frånvaro. Varje månad sammanställer utbildningsnämnden elevernas totala, giltiga och ogiltiga, frånvaro per skola och tidsperiod. Kvaliteten på data gällande frånvaro visar hur väl respektive skola registrerar frånvaro, vilket central förvaltning kommunicerar med skolorna. Central förvaltning har förstärkt sitt stöd inom detta område för att skolorna ska bedriva ett systematiskt arbete för uppföljning

och åtgärder. Nämnden har inlett ett arbetssätt där de anmäler längre eller upprepad frånvaro till huvudman. Huvudmannens utredning begärs in och följs upp av utbildningsnämnden och kan vid behov utgöra underlag för stöd till skolorna. Bland annat följer utbildningsnämnden upp om skolan har utrett och analyserat orsakerna till frånvaron.

Utbildningsnämnden har utvecklat de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna, CSI, för att bättre möta elever i behov av särskilt stöd. Skolledare och pedagoger träffas i olika nätverk för att utbyta erfarenheter. Nätverket för pedagoger har fått fortbildning i digitala verktyg. Arbetet för att starta en ny CSI-grupp på Järvafältet till höstterminens start pågår. En ytterligare CSI-grupp planeras att starta i Skärholmen något senare under hösten.

Utbildningsnämnden har genomfört riktade insatser för att fler föräldrar ska göra ett aktivt skolval. Skolor och central förvaltning har kontaktat vårdnadshavare via telefon, sms och e-post för att uppmärksamma dem som ännu inte sökt skola att göra det inom ramen för ansökningsperioden. Arbetet resulterade i en ökning av andelen vårdnadshavare som aktivt valde skola till sina barn.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Skola						
Andel förskollärare av totalt antal anställda	41 %	37 %	35 %	2 %	Delvis	Målet nås delvis då 8/14 stadsdelsnämnder bedömer att målet uppfylls helt och 6/14 stadsdelsnämnder bedömer att målet uppfylls delvis. Den främsta orsaken är brist på förskollärare. Utfallet för T1 är 37 %, prognosen för helår är 39 %.
Antal barn per grupp	16	16			Helt	Prognosen är att målet uppfylls.

Antal förskolebarn per anställd	4,9	5,1			Delvis	Målet nås delvis för perioden. Prognosen är att målet uppfylls för året. Förskolorna har historiskt färre barn inskrivna i verksamheten under andra halvåret, men fler små barn, vilket ger en högre personalitet.
Förskola						
Andel elever i årskurs 2 som känner sig trygga i skolan	90 %	84 %	84 %	84 %	Delvis	Det totala utfallet är oförändrat sedan 2018 (84 %). *
Andel elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan	90 %	78 %	75 %	82 %	Delvis	Det totala utfallet är oförändrat sedan 2018 (78 %). *
Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	87 %	75 %	73 %	80 %	Delvis	Det totala utfallet har försämrats sedan 2018 (78 %).
Andel gymnasieelever som känner sig trygga i skolan	90 %	86 %	84 %	89 %	Delvis	Det totala utfallet är oförändrat sedan 2018 (86 %).

* Indikatorn följdes inte av KF 2018. Utfall finns dock flera år tillbaka då tryggheten mäts i stadens elev- och föräldraundersökning.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Socialtjänsten ska stå stark för att möta människor som är i behov av stöd och hjälp. Människor ska kunna lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva deras hjälp och staden ska erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst som kan möta det aktuella behovet av sociala insatser.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att 27 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för tolv av kommunfullmäktiges fjorton indikatorer bedöms uppnås helt, en bedöms uppnås delvis och en bedöms att ej uppnås.

Stadsledningskontoret konstaterar att det aggregerade utfallet för indikatorn *Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation* uppgår till 62 procent, vilket inte är i paritet med kommunfullmäktiges årsmål på 70 procent. Enligt den metod som används för att ta fram värdet anses ett resultat mellan 64 och 74 procent som gott. Socialnämnden bedömer att år utfallet kommer att hamna i det spannet. Det kommer dock troligtvis att vara lägre än kommunfullmäktiges årsmål.

Stadsledningskontoret konstaterar även att det aggregerade utfallet för indikatorn *Andel ungdomar som fått ungdomstjänst i stadens verksamheter* uppgår till 0 procent. Kommunfullmäktiges årsmål om 5 procent nås därmed inte. Socialnämnden prognostiserar dock att årsmålet kommer att uppnås under helåret 2019.

Stadens nämnder uppmanas och stadens bolagsstyrelser anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att bistå socialnämnden i arbetet genom att tillhandahålla platser för ungdomstjänst och att beskriva hur man har gjort det i tertialrapport 2.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som för att uppnå målet. I budget 2019 finns ett flertal uppdrag där socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska verka för att barn och unga får det stöd och den hjälp de behöver samt möjliggöra för skolan att ägna sig åt kunskapsuppdraget och i samarbete med hemmen främja elevers utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer.

För att uppnå målsättningarna förutsätts samverkan på alla nivåer mellan berörda parter. Under våren har socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utvecklat sin samverkan genom till exempel Operativa lokala samverkansforum, revidering av riktlinjer och stödmaterial gällande handläggning av ärenden som rör barn och unga med fokus på att stabilisera skolgången och allvarssamtal med unga och deras föräldrar inom 48 timmar samt utvecklad BUS-samverkan.

En utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst är en central del för att nå målen för verksamhetsområdet som helhet. Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna uppmanas att fortsätta arbetet för att utveckla samverkan mellan skola och so-

cialtjänst och att i samband med tertialrapport 2 och i verksamhetsberättelsen för 2019 redovisa vilka resultat den utvecklade samverkan har medfört.

Stadens arbete med att permanenta och utveckla de Sociala insatsgrupperna (SIG) fortgår, ett arbete i vilket socialnämnden har en samordnande roll. Ett stadsövergripande ramverk håller på att tas fram, där de juridiska förutsättningarna gällande säkerhet och arbetsmiljö just nu utreds och säkerställs av den personalstrategiska avdelningen.

Stadens uppsökande arbetet bland unga i riskmiljöer har förstärkts genom tätare samarbete med Polisen. Det uppsökande arbete som beskrivs i nämndernas rapportering har ett tydligt förebyggande syfte.

Uppföljning av stadens nya modell för ledsagning har genomförts och synpunkter från brukar- och intresseorganisationsrepresentanter har lyfts fram, bl.a. kring deras möjlighet att nyttja ledsagning flexibelt liksom hur de kan använda omkostnadsersättningen. Utförare uppger att de märkt ett positivt mottagande från de kvinnor och män som erhåller insatsen och även om flexibiliteten inte alltid nyttjas så upplevs den av användarna som positiv. Detsamma gäller möjligheten till omkostnadsersättningen för ledsagaren.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100 %	100 %	100 %	100 %	Helt	
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och	84 %	83,9 %	84,5 %	83,5 %	Helt	

som inte är aktu- ella 12 månader efter avslutad in- sats.						
Andel insats/in- satsers avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %	50,6 %	54,6 %	49,1 %	Helt	
Andel unga som fått brottsoffer- stöd och som upp- lever en positiv förändring av sin livssituation	70 %	62 %	66 %	61 %	Delvis	<p>Indikatorn följs endast upp av Framtid Stockholm.</p> <p>Enligt den metod som används för att ta fram värdet anses ett resultat mellan 64 och 74 procent som gott. Socialnämnden bedömer att årsutfallet kommer att hamna i det spannet. Det kommer dock troligtvis att vara lägre än årsmålet som är satt till 70 procent.</p>
Andel ungdomar som fått ung- domstjänst i sta- dens verksam- heter	5 %	0 %	0 %	0 %	Ej	Trots att ingen ungdomstjänst har ordnats i stadens verksamheter bedömer socialnämnden att målet om fem procent kommer att uppnås under 2019.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Som äldre ska man kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet, även högre upp i åren. Stockholms äldreomsorg ska präglas av kvalitet och valfrihet och ska vara ledande i kompetens inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att samtliga 25 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att måluppfyllelsen för indikatorerna kring måltidsupplevelsen och möjlighet till utevistelse inte varit tillräcklig god de senaste åren. I avstämningsärendet uppmanades därmed stadsdelsnämnderna att under året stärka arbetet med stöd av äldrenämndens utvecklingsarbete i frågorna. Stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Älvsjö och Östermalm behöver dock utveckla beskrivningarna av sina åtgärder avseende möjlighet till utevistelsen i samband med tertiärrapport 2.

Vidare uppmanas samtliga nämnder att intensifiera arbetet gällande utveckling av arbetssätt för att kunna säkerställa en hög personalkontinuitet inom hemtjänsten. Det gäller särskilt stadsdelsnämnderna Bromma, Skarpnäck, Södermalm och Östermalm som i tertiärrapport 1 prognostiserar att inte uppnå årsmålet för indikatorn.

Äldrenämnden samverkar med andra aktörer för att utveckla samarbetsformer med syfte att upprätthålla en trygg och säker utskrivning från slutenvård för den enskilde. Skärholmens stadsdelsnämnd har robotdammsugare på prov i hemtjänsten i egen regi. Syftet är att frigöra tid för medarbetarna till social samvaro med de äldre. Flera stadsdelsnämnder arbetar med att erbjuda medarbetare utbildning i det svenska språket. Ett gott bemötande har stor betydelse för att de äldre ska känna sig nöjda och trygga med sin äldreomsorg. I dagsläget är det sju enheter i staden som är Stjärnmärkta. En andra utbildningsomgång av 14 nya Stjärninstruktörer genomfördes i mars månad av Stiftelsen Svenskt Demenscentrum där deltagarna kom från hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboenden runt om i staden. Stadens satsning på seniorboende med aktivitetscenter har fortsatt under 2019 års första tertiäl. Aktivitetscentrets huvudsakliga

uppgift ska vara att ordna aktiviteter, främja social gemenskap, motverka otrygghet samt bidra till fysisk aktivitet för de boende i seni-orboendet och äldre i närområdet.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm ska vara en stad där förutsättningarna att driva och utveckla företag är gynnsamma. Staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Fler ska erbjudas goda möjligheter att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i hela regionen. Stockholm ska vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer. Stockholms stads miljöarbete ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2019. Bedömningen baseras på att fyra av fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och ett prognostiseras uppfyllas delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppfyllas delvis under året. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025. Förutsättningarna att starta och driva företag ska utvecklas och staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med näringslivet. Dialogen mellan företag och staden ska förbättras och företag ska ha en värd erbjudas goda möjligheter för företag att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att 28 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt, en nämnd, stadsbyggnadsnämnden, delvis samt att årsmålet för

samtliga av kommunfullmäktiges nio indikatorer bedöms uppnås helt.

För att uppnå målet att Stockholm ska ha Sveriges bästa näringsliv och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv till 2025 behöver samverkan öka inom staden, i regionen och med näringslivet. Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser bedriver ett metodiskt arbete och genomför ett stort antal aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse och att förbättrad samverkan är en viktig del i utvecklingsarbetet. För att uppnå målet är det är också viktigt att öka stadens kännedom om näringslivets betydelse och genomföra insatser för att öka medarbetarnas förståelse och kunskap om företagens behov.

Kommunstyrelsen har under perioden stärkt det strategiska arbetet för ett gott företagsklimat. En näringslivspolicy är under framtagande. Mayor's Advisory Board har i gen mellan staden och näringslivet. För att öka samverkan och utveckla stadens näringslivsarbete har även en styrgrupp för näringslivsfrågor med berörda förvaltnings- och bolagschefer bildats. En kartläggning av stadens kontaktnät har påbörjats.

Stadens arbetsmarknadsinsatser utformas i samverkan med näringslivet för att möta företagens behov av kompetens samtidigt som fler får chansen att komma in på arbetsmarknaden. Under perioden har fem nya partnerskap med näringslivet tecknats och två nya mentorsprogram utformats. Genom central arbetsgivarsamverkan och krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder har knappt 100 arbetstillfällen skapats. Samarbetet kring utbildningar har utvecklats med nya jobbspår för nyanlända.

Staden ska ge god service och bedriva tillsyn med hög professionalitet mot alla verksamhetsutövare. I april presenterades det slutgiltiga resultatet av 2018 års undersökning av Nöjd Kund index (NKI) som mäter stadens myndighetsutövning. Fler företagare är nöjda med stadens service och NKI ökar från 71 till 74. Mest nöjda är företagen med brandskydd, livsmedelskontroll samt miljö- och hälsoskydd, där samtliga får högre betyg än riksgenomsnittet. Bygglov är det område där staden får lägst betyg, NKI 49, framförallt är det effektiviteten som bedöms bidra till det låga resultatet. Under 2018 inleddes ett arbete för att förbättra nöjdheten med stadsbyggnadsnämndens bygglovsverksamhet genom snabbare återkoppling och beslut samt genom att utveckla de digitala tjänsterna. Det sista kvartalet 2018 uppvisade en förbättring av nämndens resultat. Det är viktigt att det påbörjade förändringsarbetet fortsätter och utvärderas

löpande för att förbättra ärendehantering och korta handläggningstiderna.

För att Stockholm ska vara en attraktiv plats att bedriva och starta företag behöver näringslivsperspektivet prioriteras och beaktas tidigt i stadsutvecklingen. Ett arbete pågår med att utveckla process och organisation för att omhänderta etableringsförfrågningar och omlokaliseringar mer effektivt. I exploateringsprojekt ska möjligheten att inrymma arbetsplatser och kommersiella lokaler prövas. Inom ramen för större stadsutvecklingsprojekt ska arbetsplatspotential analyseras. Ett pilotprojekt i Årsta partihallar pågår med syfte att förbättra tryggheten och samordning i stadens verksamhetsområden. Trafiknämnden bedriver ett arbete för trygga och attraktiva offentliga rum som utvecklas med dialog och i samverkan med näringslivet. Stadsdelsnämnderna utvecklar tillsammans med Stockholms Business Region AB det lokala företagsfrämjande arbetet och för dialog med företag och företagare för att förbättra de lokala förutsättningarna för näringslivet, bland annat genom plats-samverkan och trygghetsskapande åtgärder.

Staden bedriver även genom Stockholm Business Region AB och Stockholm Business Alliance ett arbete för att marknadsföra Stockholm för internationella besökare, talanger och företag. Ett investeringsfrämjande arbete bedrivs för att få utländska företag att etablera sig i Stockholm, inte minst inom ICT och Life Science. Stockholm Business Region AB verkar även för fler direktförbindelser med flyg.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov
Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer, och fler kostnadseffektivt byggda bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads-/äganderätter ska eftersträvas i alla delar av staden.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2019. Bedömningen grundas på att 24 av 26 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för sex av kommunfullmäktiges elva indikatorer bedöms uppnås helt, en bedöms uppnås delvis och fyra bedöms ej uppnås.

Den försvagade bostadsmarknaden påverkar framför allt byggandet av nyproducerade bostadsrätter. Bostadsbyggandet prognostiseras därför nå ungefär samma nivå som år 2018. Det innebär att årsmålen för *Antal påbörjade bostäder* och *Antal påbörjade hyresrätter*, ej nås.

De kommunala bostadsbolagen prognostiserar sammantaget att drygt 1 800 bostäder påbörjas under året. Det skulle innebära en något högre nivå än 2018.

Nämnderna arbetar aktivt för att möjliggöra att minst 70 000 bostäder kan byggas till år 2025. En åtgärdsplan har tagits fram, som ska säkra måluppfyllelse på kort och lång sikt. Planeringsresurser och prioriteringar styrs i huvudsak mot identifierade projekt med hög genomförbarhet. Samordningsinsatserna och projektuppföljningen intensifieras både internt i staden och gentemot marknadens aktörer. Årsmålen för antalet markanvisade bostäder och antal bostäder i antagna/godkända detaljplaner bedöms uppnås. Den höga investeringsvolymen medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla budget är ett självklart krav, men det kräver även att kostnader inom projekten ständigt prövas för att om möjligt med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymmer.

Årsmålet för *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling* prognostiseras ej uppnås. Stadsledningskontoret konstaterar liksom i årets avstämningsärende att ett särskilt fokus behöver läggas på uppfyllelsen av stadens åtaganden inom Stockholmsförhandlingen.

Staden har ett permanent och växande behov av genomgångsbostäder för olika målgrupper som varierar över tid. Bolagsstyrelsernas sammantagna prognos för indikatorn *Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi*, 100 stycken, innebär att årsmålet 150 stycken inte nås. Stockholms Stadshus AB anmodas att uppmåna AB Stockholms hem och AB Familjebostäder att öka ansträngningarna för att säkerställa måluppfyllelse på kort och lång sikt.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/del vis/ej uppfyllt	Kommen- tar
		T	K	M		
Antal markanvisade bostäder	10 000	1 710	-	-	Helt	Delårsutfall
Antal markanvisade hyresrätter	5 000	856	-	-	Helt	Delårsutfall
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	10 000	296	-	-	Helt	Delårsutfall
Antal påbörjade bostäder	10 000	1 510	-	-	Ej	Delårsutfall
Antal påbörjade hyresrätter	5 000	992	-	-	Ej	Delårsutfall
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	500	152	-	-	Helt	Delårsutfall
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0	-	-	Ej	Delårsutfall
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	400	150	-	-	Helt	Delårsutfall
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	3 600	34	-	-	Ej	Delårsutfall

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadens transporter ska ha mindre miljöpåverkan samtidigt som staden växer. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Utsläppen från trafiken ska minska genom teknikutveckling, miljövänligare transporter och ökad användning av elbilar. Trafiksäkerheten ska höjas.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att samtliga 29 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för åtta av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt och en bedöms uppnås delvis, medan det för en indikator ännu inte går att lämna en prognos.

Stadsledningskontoret konstaterar att det för indikatorn *Antal tillkommande publika laddplatser* inte kan lämnas en prognos, men att det pågår ett arbete med att tydliggöra definitionen och ansvarsfördelningen för denna indikator. Stadsledningskontoret föreslår att Stockholms Stads Parkerings AB ska dela ansvaret med trafiknämnden med att uppnå årsmålet.

Stadsledningskontoret konstaterar att nämnderna och bolagsstyrelserna har påbörjat flera aktiviteter i syfte att bidra till verksamhetsområdesmålet och har för avsikt att genomföra alla de åtgärder som angetts i sina verksamhetsplaner. Bland annat har trafiknämnden identifierat cirka 5 000 lämpliga platser för gatuladdning i innerstaden och kommunfullmäktige har beslutat om höjda felparkeringsavgifter i syfte att förbättra framkomligheten, höja trafiksäkerheten och öka tillgängligheten. Under 2019 kommer trafiknämnden att utvärdera genomförda trafikminskningsinsatser och identifiera nya tänkbara åtgärder, till exempel genom att öka attraktiviteten för de mer kapacitetsstarka transportslagen. Utbyggnaden av cykelinfrastrukturen fortgår inom ramen för den beslutade miljardsatsningen och kompletteras med framkomlighetsåtgärder i enlighet med den beslutade satsningen om 500 mnkr.

Samtliga stadsdelsnämnder ser över sina transportbehov i syfte att de ska vara hållbara och effektiva. Det kan innebära att antalet egna fordon minskar i antal och att de fordon som används är miljöbilsklassade. Det kan också gälla att man förbättrar möjligheterna att cykla till arbetsplatsen och i tjänsten. Andra exempel är att verksamheter i egen regi samordnar leveranser, att utreda möjligheten till eldrivna parkmaskiner, exempelvis robotgräsklippare.

AB Stockholms hem har under första tertialet beslutat att införa nya riktlinjer för mobilitetslösningar i fastighetsbeståndet och i produktion samt för anställdas resande. Arbetet pågår med uppdatering av projekteringsanvisningar för ny- och ombyggnation i linje med de nya riktlinjerna. Även AB Familjebostäder har påbörjat arbetet med en handlingsplan för mobilitetsåtgärder i såväl nyproducerat som befintligt bestånd. Handlingsplanen ska ge verktyg för bolaget att erbjuda hyresgäster goda möjligheter att bo utan egen bil.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar med att få till stånd fler drivmedelsstationer för tunga fordon, men konstaterar att processen från att lämpliga platser identifierats till att nya drivmedelsstationer finns på plats tar lång tid.

Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Staden ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor. Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt 2019. Bedömningen grundas på att samtliga 28 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för sex av kommunfullmäktiges sju indikatorer bedöms uppnås helt. Indikatorn *Andel ungdomar som deltar i föreningsliv* utgår från bedömning då mätningen görs vartannat år genom Stockholmsenkäten. Nästa enkät genomförs 2020.

Under perioden har stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetat för att erbjuda ett rikt utbud av kultur och idrott för både stockholmare och besökare. Kulturskolan utvecklas och under perioden har antalet elevplatser ökat med tre procent jämfört med föregående år. De digitala besöken på stadens bibliotek har ökat med 12 procent jämfört med föregående år vilket motsvarar drygt 240 000 besök. Däremot har de fysiska besöken sett till stadens samtliga bibliotek minskat med 0,4 procent, även om besöken på Stadsbiblioteket vid Odenplan ökat med drygt 6 procent. Även antalet bibliotekslån ökar jämfört med 2018.

Kulturnämnden har påbörjat arbetet med att ta fram ett kulturstrategiskt program som ska stärka det strategiska arbetet och samverkan inom staden och med externa aktörer. Programmet tas fram i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser och i samråd med kommunstyrelsen. Programmet har tre inriktningar där kulturen har en viktig roll: stadsutveckling, näringsliv och skola.

Alla stockholmare ska kunna utöva idrott och motion utifrån egna önskemål och förutsättningar. Samtidigt är det fler pojkar än flickor som är fysiskt aktiva. För att främja ett jämställt idrottande har idrottsnämnden under perioden bland annat startat två lokala referensgrupper med flickor 16-20 år. Syftet är bland annat att tillgodose flickors preferenser och önskemål gällande fysisk aktivitet. Stadsdelsnämnderna arbetar för att utöka stockholmarnas möjligheter till spontan motion och rörelse i sin närmiljö. Exempelvis har tillgänglighetsåtgärder i parker, naturreservat och på spontana idrottsplatser

i utemiljö genomförts. Även lekplatser har rustats upp för variation och ökat lekvärde. Fritidsverksamheten i Södermalms stadsdelsnämnd har arbetat för att motivera ungdomar till fysisk aktivitet genom att i samverkan med föreningslivet erbjuda aktiviteter så som basket, skidåkning, dans och thaiboxning.

Flera stadsdelsnämnder redovisar hur de arbetar för att öka antalet deltagande flickor på stadens fritidsgårdar. Bland annat har Skarpnäcks stadsdelsnämnd under perioden påbörjat ett strategiskt arbete med utformning av aktiviteter för att öka tryggheten och att fler unga, oavsett kön, könstillhörighet eller bakgrund ska uppleva att fritidsgårdarna är till för dem.

Medan Kulturhuset Stadsteatern renoveras befinner sig verksamheten på över 15 platser i staden. Bland annat finns ett Kulturhuset Stadsteatern i miniatyr i Årsta Folkets Hus teater. Kretsteatern (turnéuppsdraget) utökar sina spelplatser till bland annat Husby, Husby Gård, Rinkeby, Tensta, Akalla, Kista, Bromma, Hässelby, Hässelby Gård, Farsta, Skarpnäck och Bagarmossen.

Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö
Stockholm ska gå före i klimatarbetet och vara ett föredöme för andra städer genom att kombinera hög tillväxt, goda livsmiljöer och minimerad miljöpåverkan. Ett hållbart växande Stockholm ställer krav på att byggnader, transporter och systemlösningar utformas på ett sätt som minskar klimatbelastningen. Målet är att Stockholm ska vara fossilbränslefritt senast 2040 och där stadens egen organisation visar vägen och är fossilbränslefri år 2030.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019.

Bedömningen grundas på att 29 av 30 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för 13 av kommunfullmäktiges 20 indikatorer prognostiseras uppnås helt, fyra prognostiseras uppnås delvis, två prognostiseras ej uppnås samt att årsmålet för en av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås helt.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder och bolagsstyrelser kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som för att uppnå målet. Bland dessa kan nämnas arbetet inom stadens bostadsbolag att minska energianvändningen i såväl befintligt bestånd som i ny- och ombyggnation. Detta arbete innefattar bland annat effektivare värmesystem, ventilation, värmeåtervinning samt tilläggsisole-

ring av fasader. AB Familjebostäder har genomfört en grundläggande energikartläggning av energiprestanda med åtgärdsförslag. En detaljerad planering på områdes- och fastighetsnivå är nästa steg i arbetet. Även Stockholm Vatten och Avfall AB har genomfört en energikartläggning för att identifiera möjlig driftoptimering samt initiera energibesparande åtgärder inom olika områden. Till exempel i reningsverken produceras rågas, som i första hand uppgraderas till fordonsbränsle och därigenom minskar användningen av fossila bränslen. Även fastighetsnämnden arbetar vidare med driftoptimering i syfte att minska energiförbrukningen i det befintliga beståndet och vid ny- och ombyggnation krävställa energieffektiva system. Nämnden arbetar även med att öka produktionen av förnyelsebar energi i stadens byggnader, vilket genomförs genom investeringar i solcellsanläggningar. En ny solcellsanläggning har bland annat installerats på Mälärhöjdens gymnastikhall.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tagit fram ett åtgärdsprogram för buller 2019-2023 och som har antagits av kommunfullmäktige. Åtgärdsprogrammet utgör stadens samlade syn på hur omgivningsbuller ska hanteras och fungerar som ett styrande dokument för de nämnder och bolagsstyrelser som på olika sätt arbetar med omgivningsbuller. I samband med stora infrastrukturprojekt arbetar trafiknämnden aktivt med att hantera störningar, exempelvis genom att arbeta med proaktiv kommunikation, subventionering av fönsterbyten samt utbyte av maskiner för att minska buller.

En kategoriorganisation för måltider och livsmedel i staden har etablerats. Arbetet leds av servicenämnden och som sammankallar kategorirådet, där även utbildningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ingår. Kategoriteamet syftar bland annat till att utveckla en gemensam kravprofil utifrån relevanta styrdokument som program och stadens budget och som nämnderna ska använda i de egna upphandlingarna. Därutöver pågår en upphandling av systemstöd för systematisk avtalsuppföljning och upphandling som ska leda till nya arbetssätt och metoder som påverkar utformning och innehåll i ett reviderat *Program för inköp och upphandling*.

Servicenämnden har under året upphandlat ett nytt livsmedelsavtal för staden och som verksamheterna har påbörjat att implementera. En utgångspunkt i det nya livsmedelsavtalet är att de kött-, fågel- och mjölkprodukter som ingår i anbudssortimentet ska vara i nivå med svensk djurskyddslagstiftning och restriktiv antibiotikaanvändning. Det nya livsmedelsavtalet ska medverka till att det blir lättare

för stadens verksamheter att nå uppsatta mål om andel inköpta ekologiska livsmedel genom att ett utökat utbud av ekologiska livsmedel.

Utbildningsnämnden har tagit fram riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet inom kommunala förskoleklasser, grundskolor, grundsärskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i Stockholms stad och som antagits av utbildningsnämnden. De reviderade riktlinjerna har ett större fokus på måltidernas helhetsperspektiv och syftar till att främja hälsa, kvalitet, hållbarhet, säkerhet, trivsel och pedagogik. Utöver detta har riktlinjerna ett ökat fokus på miljö- och klimatfrågor och fysisk aktivitet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter, i samverkan med övriga berörda nämnder och bolagsstyrelser, att ta fram lokala åtgärdsprogram för kvarvarande vattenförekomster samt planerar att genomföra ett antal viktiga projekt av generell strategisk betydelse för arbetet med lokala åtgärdsprogram; recipientspecifika riktvärden, undersökningar av PFAS, mikroplaster samt förekomst av miljögifter i sediment, samt utredningar av hydromorfologisk status och åtgärder. Vidare bedriver Stockholm Vatten och Avfall AB ett uppströmsarbete för att hindra utsläpp av gifter till avloppet från industrier. I uppströmsarbetet ingår bland annat information och kontroll tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden samt att ställa miljökrav i upphandlingar och att bedöma och begränsa de kemikalier som finns i verksamheten.

Kommunstyrelsen arbetar med att organisera stadens hållbarhetsarbete inom ramen för Agenda 2030. En styrgrupp bestående av ansvariga för Agenda 2030:s hållbarhetsmål har inrättats och fördjupade målanalyser ska genomföras som ska ligga till grund för preciseringen av hur stadens hållbarhetsarbete kan utvecklas utifrån Agenda 2030. Kommunstyrelsen leder även arbetet med att ta fram nya styrdokument inom miljö- och klimatområdet och en uppdaterad Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 tas fram parallellt med nytt miljöprogram. En förutsättning för att nå ambitiösa klimat- och miljömål är en utvecklad samverkan, kommunikation och innovation varför dessa områden ska tydliggöras i såväl miljöprogram som klimatstrategi.

Stadsdelsnämnderna genomför under året bland annat en rad insatser att uppnå biologisk mångfald bland annat genom att implementera en rad olika naturvårdande åtgärder som bland annat utgår från EU:s artskyddsförordning. Exempelvis i Bromma stadsdelsnämnd så har skötselplaner upprättats för särskilt beaktansvärda områden,

åtgärder genomförts vid groddammar, omklassning av grönytor till slåtterängar och död ved har lämnats kvar. Dessutom har fågelholkar och fladdermusholkar satts upp på olika platser inom stadsdelsområdet. Skärholmens stadsdelsnämnd fick stadens Pingvinpris i maj 2019 för sitt arbete med omvandling av gräsmattor till slåtterängar vilket gynnar den biologiska mångfalden. Åtgärderna främjar att arterna som är knutna till ängs- och betesmark återuppstår. De örtrika ängarna bidrar dessutom till att öka de rekreativa värdena i stadsdelen samt att lagra vatten vid skyfall och ge svalka vid värmeböljor.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Andel farligt avfall i hushållsavfall	0,12 %	0,10 %			Helt	Helårsutfall, plockanalyserna genomförda, inga fler planerade under 2019.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden behöver kontinuerligt arbeta för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Användningen av digitalisering och ny teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm, men också möjligheter till ökad processeffektivitet och innovationskraft. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2019. Bedömningen baseras på att årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges två underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att årsmålet för inriktnings-

målet kommer att uppfyllas helt under året. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm utgör Sveriges ekonomiska motor och har i grunden en robust ekonomi. I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning måste staden förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Därför ska staden alltid sträva efter att bli mer effektiv och att tillhanda hålla offentliga tjänster till lägre kostnad och ökad kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att 30 av 32 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tio indikatorer bedöms uppnås helt.

Arbete med att förbättra prognossäkerheten pågår i flertalet nämnder. Bland annat genom utbildningsinsatser, dialog, utveckling av stöd till budgetansvariga samt regelbunden uppföljning av ekonomin. Vissa verksamhetsområden har utmaningar att ha en budget i balans och prognostiserar mindre underskott. För att motverka detta arbetas åtgärdsplaner fram. Tillsammans redovisar dock verksamhetsområdena ett litet överskott jämfört med budget.

Flera nämnder deltar i införandet av ett gemensamt budget- och planeringsverktyg som ska underlätta arbetet med att göra säkrare prognoser. Dessutom utvecklas stadens styrmodell för stora investeringsprojekt för att tydliggöra och effektivisera styrningen av stadens projekt.

Den höga investeringsvolymen medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla budget är ett självklart krav, men det kräver även att kostnader inom projekten ständigt prövas för att om möjligt med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymmer.

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av

välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning är också nödvändiga delar som säkerställer att skattebetalarnas pengar används ansvarsfullt och på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2019. Bedömningen grundas på att 27 av 32 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för två av kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppnås helt och en bedöms uppnås delvis.

För att fortsätta möjliggöra en ekonomi i balans samt utveckla staden till en effektiv och innovativ organisation ska stadens verksamheter kontinuerligt arbeta för att frigöra resurser för prioriterad verksamhet. Därför är det viktigt att nämnder och bolagsstyrelser hittar möjligheter till att öka samverkan inom stadens verksamheter, mellan verksamhetsområden i stadsdelsnämnderna, med bolagen samt med övriga externa aktörer. Det finns potential för verksamhetsförbättringar och effektiviseringar, bland annat genom förbättrade styr- och arbetsformer, smartare tekniska lösningar, innovationer och en effektivare lokalanvändning. Den nytta som uppstår av en mer effektiv och innovativ verksamhet ska medföra att resurser sedan omprioriteras för att staden ska fortsätta leverera en verksamhet med hög kvalitet.

Stadsledningskontoret konstaterar att periodens aggregerade utfall för indikatorn *Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämförelseanalys* uppgår till 87 procent. För att nå upp till kommunfullmäktiges årsmål på 100 procent uppmanas arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kistas stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd att i tertiärrapport 2 ta fram aktiviteter som syftar till att höja ambitionsnivåerna för att nå årsmålet.

Exploateringskontoret samt Kulturnämnden; stadsarkivet redovisar ett lågt utfall för indikatorn " *Andel elektriska i s k a i* lande till satta årsmål. Exploateringskontoret samt Kulturnämnden; stadsarkivet uppmanas att vidta åtgärder för att säkerställa att uppsatta målvärden nås.

Kulturnämnden; kulturförvaltningen har beslutat om aktiviteter för att uppnå målet på 50 procent för indikatorn " *Andel elektriska i s k a i* k ö p m e n" prognostiserar ett utfall på 30 procent. Utfall för perioden

är 17 procent. Kulturnämnden; kulturförvaltningen uppmanas därför att intensifiera sitt arbete och till tertialrapport 2 återkomma med vilka åtgärder som vidtagits för att nå målet.

Stadsledningskontoret konstaterar att samtliga nämnder arbetar med aktiviteter för att säkerställa kompetensförsörjningen till nämndens verksamheter. För att öka möjligheten att behålla medarbetare genomförs kompetensutvecklingsinsatser för både medarbetare och chefer. Elva nämnder har sökt medel från stadens kompetensutvecklingssatsning och några nämnder har sökt och beviljats medel från den kommunala sektorns omställningsfond.

De övergripande resultaten i stadens medarbetarenkät är fortsatt stabila och skiljer sig marginellt från 2018 års enkät. AMI (aktivt medskapandeindex) totalt för staden ligger på 79 vilket är ett gott resultat och svarsfrekvensen i år ligger på 81 procent att jämföra med 75 procent 2018.

Sjukfrånvaron fortsätter att långsamt sjunka och det rullande tolv-månadersgenomsnittet ligger i mars på 6,19 procent vilket är en minskning med 0,23 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Prognosen är att sjukfrånvaron i slutet av året uppgår till 6,15 procent, en marginell minskning jämfört med december 2018 (6,22 procent). Samtliga nämnder arbetar aktivt med att säkerställa chefers kunskap om det systematiska arbetsmiljöarbetet och om stadens rehabiliteringsprocess.

För att öka innovationsförmågan i staden har bland annat ett samarbetsavtal gällande forskning om stadsutveckling slutits mellan staden, KTH (Kungliga Tekniska Högskolan), MIT (Massachusetts Institute of Technology), Stockholms Handelskammare och Newsec. Dessutom pågår projektet Idésluss, där piloterna deltagit i arbetet med att utarbeta metoder, verktyg och stöd för ett jämställt och innovativt utvecklingsarbete. Staden deltar i EU-projekt som syftar till att utveckla smarta, innovativa lösningar och samtidigt ökar kunskaperna inom verksamheten. Flertalet nämnder beskriver hur ledarskapet ska främja och uppmuntra nya innovativa lösningar för verksamheten.

Flertalet aktiviteter som syftar till att effektivisera verksamheten genom digitalisering pågår. Till exempel genom utveckling av e-tjänster och appar, införande av ett gemensamt planeringsverktyg samt digitala verktyg som ska underlätta stockholmarnas kontakt med staden. Arbetet med att öka den digitala kompetensen bland an-

ställda är påbörjat. Ett digitalt verktyg har tagits fram för att underlätta systematisk avtalsuppföljning och öka möjligheterna till jämförelser mellan projekt både vad gäller kvalitet och ekonomi. Verktiget implementeras under året.

Flera nämnder gör anpassningar i organisationen samt effektiviseringar av resursanvändningen av lokaler och personal för att möta förändringar och utmaningar i verksamheterna. Några nämnder arbetar med en effektivisering av ekonomi- och verksamhetsprocesserna för att ytterligare öka kostnadseffektiviteten. En viss centralisering av gemensamma administrativa verksamheter ska ge synergieffekter samt minska sårbarheter. Robotisering ska också effektivisera administrativa processer.

Bromma stadsdelsnämnd har ökat sin *Andel elektroniska inköp* från 58 procent år 2018 till 66 procent för tertial 1 2019. Ökningen är ett resultat av utbildnings- och informationsinsatser som skapat ökad insikt och förståelse för de vinster som görs med elektronisk handel, vilket är minskad manuell hantering samt att avtalstrohet säkerställs.

Exploateringsnämndens arbete med ständiga förbättringar görs i upphandlingsprocessen och ett systematiskt arbetssätt präglar arbetet med behovsinventering, upphandlingsplanering, avtalsuppföljning och utvärdering. En viktig del i arbetet är den kontinuerliga dialogen med leverantörerna och en aktiv omvärldsbevakning.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Helt/del- vis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M		
Aktivt Medskapandeindex	82	79	79	79	Delvis	Utfallet ligger nära årsmålet. Två nämnder har nått sitt årsmål och många nämnder ligger mycket nära sitt mål.

Ekonomi

Resultatprognos och uppföljning av resultatbudget

I budget 2019 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten under året. Helårsprognosen för 2019 års resultat jämfört med budget visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 668 mnkr.

Resultatprognos

Prognostiserad avvikelse redovisas före resultatdispositioner.

Avvikelser Budget - prognos helårsutfall Mnkr	T1 2019		
	Budget efter SLK´s justeringar	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	14 839	15 281	440
Verksamhetens kostnader (-) *	-58 319	-58 758	-437
Anslag pensioner/arbetsgivaravgifter	-1 321	-1 449	-129
Avskrivningar (-)	-1 556	-1 555	1
Verksamhetens nettokostnader	-46 356	-46 482	-125
Skatteintäkter och begravningsavgifter	49 069	49 005	-64
Utjämning och fastighetsavgift	-4 264	-4 076	187
Verksamhetens resultat	-1 551	-1 553	-2
Finansiellt resultat inklusive utdelningar	1 556	1 538	-18
Jämförelsestörande poster **	0	689	689
Disposition/avsättning begravningsfond	-5	-5	0
Resultat efter finansiella poster	0	668	668
Förändring av redovisat eget kapital	0	668	668

*varav cirka 800 mnkr avser ej budgeterade it-kostnader för bl.a. GSIT 2.0, skolplattformen, modernisering av sociala system, smart stad.

**avser i huvudsak reavinsten vid markförsäljning

Prognosen för helåret är ett resultat på 668 mnkr att jämföra med 921 mnkr för tertialrapport 1 2018.

Avvikelsen om 129 mnkr på anslag pensioner/arbetsgivaravgifter är en följd av den senaste pensionsprognosen från KPA.

Årets skatteintäkter beräknas enligt den senaste skatteunderlagsprognosen från Sveriges kommuner och Landsting uppgå till 49 005 mnkr vilket är 64 mnkr lägre än budgeterat.

Kostnaderna för utjämningen prognostiseras bli 187 mnkr lägre än budgeterat. Detta beror främst på en nedrevidering av regleringsposten som påverkar prognosen negativt.

De jämförelsestörande posterna, vilka i huvudsak består av reavins-ter vid markförsäljning, uppgår till 689 mnkr. För samma period fö-regående år uppgick de jämförelsestörande posterna till 1 325 mnkr.

Uppföljning av nämndernas budget

Mnkr	KS Budget efter SLK:s justeringar	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrige- ring	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- disposit- ioner	Prognos avvikelse investe- ringsplan
Kommunstyrelsen	-1 419	-1 419	0	0	0
Revisorskollegiet	-29	-29	0	0	0
Servicenämnden	-3	-8	-5	-2	0
Valnämnden	-30	-30	0	0	0
Stadsdelsnämnderna	-21 256	-21 293	-13	15	-2
Arbetsmarknadsnämnden	-851	-851	0	0	0
Exploateringsnämnden	1 298	1 298	0	0	0
Fastighetsnämnden	334	334	0	0	191
Idrottsnämnden	-700	-712	-12	-12	0
Kulturnämnden: kulturförvalt- ningen	-919	-919	0	0	0
Kulturnämnden: stadsarkivet	-78	-78	0	0	0
Kyrkogårdsnämnden	-172	-172	0	0	103
Miljö- och hälsoskydds näm- nden	-120	-120	0	0	0
Socialnämnden	-1 295	-1 295	0	0	0
Stadsbyggnadsnämnden	-166	-156	10	10	0
Trafiknämnden	-542	-542	0	0	53
Utbildningsnämnden	-18 985	-19 285	-50	0	0
Äldrenämnden	-182	-182	0	0	0
Överförmyndarnämnden	-57	-57	0	0	0
Summa nämnder	-45 175	-45 519	-70	11	345

Nämnderna prognostiserar efter tillstyrkta budgetjusteringar och öv-riga korrigeringar en budget i balans. Efter överföring av resultaten-heternas resultat prognostiseras ett överskott på cirka 11 mnkr.

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2019

Nämndernas överförda överskott från 2018 till 2019 uppgick till 800 mnkr. I tertialrapport 1 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 719 mnkr till 2020, varav stadsdelsnämnderna 258 mnkr. Nämndernas totala uttag från resultatfonderna uppgår i tertialrapport 1 till 81 mnkr.

Mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Avvikelse före resultat-dispositioner	Avvikelse efter resultat-dispositioner	Prognos avvikelse <i>Investeringsplan</i>
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	-1 593	-530	-1 592	-5	0	0
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	-1 133	-369	-1 136	0	0	0
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	-1 939	-637	-1 939	0	0	0
Stadsdelsnämnd Bromma	-1 585	-501	-1 593	-10	0	0
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	-1 194	-407	-1 190	-1	0	0
Stadsdelsnämnd Norrmalm	-1 134	-359	-1 146	0	0	0
Stadsdelsnämnd Östermalm	-1 430	-450	-1 430	20	19	0
Stadsdelsnämnd Södermalm	-2 353	-780	-2 345	0	0	0
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	-2 324	-773	-2 349	-7	0	0
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	-1 139	-369	-1 129	1	0	0
Stadsdelsnämnd Farsta	-1 610	-515	-1 612	-2	0	0
Stadsdelsnämnd Älvsjö	-653	-227	-659	-2	0	-2
Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen	-1 956	-652	-1 957	-4	-4	0
Stadsdelsnämnd Skärholmen	-1 216	-386	-1 215	-2	0	0
Summa stadsdelsnämnder	-21 257	-6 954	-21 293	-13	15	-2

Stadsdelsnämndernas verksamheter

Mnkr	KS budget efter SLK's justeringar	Bokfört för perioden	Prognos på årsutfall efter SLK:s korrigering	Avvikelse före resultat-dispositioner	Avvikelse efter resultat-dispositioner
Nämnd- och förvaltningsadministration	-694	-235	-652	42	42
Individ- och familjeomsorg	-2 227	-765	-2 291	-64	-63
<i>varav socialpsykiatri</i>	-492	-182	-503	-11	-9
Stadsmiljöverksamhet	-220	-62	-221	-1	-1
Avskrivningar	-135	-41	-135	0	0
Internräntor	-9	-4	-9	0	0
Förskoleverksamhet	-4 896	-1 616	-4 875	13	24
Äldreomsorg	-7 461	-2 439	-7 460	0	10
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-3 910	-1 337	-3 992	-50	-45
Barn, kultur och fritid	-395	-97	-396	-1	0
Arbetsmarknadsåtgärder	-179	-9	-161	18	18
Ekonomiskt bistånd	-1 101	-341	-1 102	-1	-1
<i>varav handläggning</i>	-256	-104	-258	-3	-3
Övrig verksamhet	-30	-6	0	30	30
Summa verksamheter	-21 257	-6 953	-21 293	-13	15

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget eller där det finns

andra skäl för kommentarer. Nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans bokslut 2019.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Prognosen visar ett underskott på 62,5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 2,9 procent av nettobudgeten. En stadsdelsnämnd prognostiserar överskott och elva prognostiserar underskott, resterande två prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Södermalms stadsdelsnämnd med 11,5 mnkr samt Skärholmens stadsdelsnämnd med 10,9 mnkr. Underskotten beror främst på ökade kostnader för externa placeringar och ett ökat inflöde av ärenden inom området barn och ungdom.

Stadsmiljö

Prognosen visar ett underskott på 0,5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,2 procent av nettobudgeten. Två stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två prognostiserar underskott, resterande prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Spånga-Tensta stadsdelsnämnd med 1,2. Underskotten beror främst på ökade driftkostnader enligt nämndens parkplan.

Förskola

Prognosen visar ett överskott på 23,8 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,5 procent av nettobudgeten (nämndernas internbudget för verksamhetsområde förskola). Tio stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två prognostiserar ett underskott, resterande prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Störst överskott redovisar Hägersten-Liljeholms stadsdelsnämnd med 6,6 mnkr samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 6,0 mnkr. Störst underskott prognostiserar Bromma stadsdelsnämnd med 3,0 mnkr.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett överskott på 10,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,1 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största överskottet prognostiserar Östermalms stadsdelsnämnd med 23,0 mnkr samt Södermalms stadsdelsnämnd med 11,0 mnkr. Överskotten beror främst på lägre kostnader för beställarenheterna i form av minskat antal platser på vård- och omsorgsboenden och minskat antal utförda hemtjänsttimmar. Störst underskott prognostiserar Hägersten-Liljeholms stadsdelsnämnd med 10,1 mnkr samt Bromma stadsdelsnämnd med 8,3

mnkr. Underskotten beror främst på ökade placeringar inom vård- och omsorgsboenden och ökat antal personer som beviljats bistånd i ordinärt boende.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på -19,8 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,5 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd med -16,7 mnkr samt Södermalm stadsdelsnämnd med -6,0 mnkr. Underskotten beror främst på underskott inom beställarenheter och ökade kostnader för personlig assistans.

Barn, kultur och fritid

Prognosen visar ett underskott på 0,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,1 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och tre stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst överskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 1,3 mnkr. Överskotten beror främst på minskade personalkostnader. Störst underskott prognostiserar Skarpnäcks stadsdelsnämnd med 3,3. Underskotten beror främst på höga lönekostnader.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen visar ett underskott på -0,5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,3 procent av nettobudgeten. Två stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Kungsholmens stadsdelsnämnd med -2,0 mnkr och Östermalms stadsdelsnämnd med -1,0 mnkr. Underskotten beror främst på ökat antal feriejobb för ungdomar.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen visar ett underskott på -1,2 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,1 procent av nettobudgeten. Två stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och tre stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Största underskott prognostiserar Södermalms stadsdelsnämnd med -5,0 mnkr. Underskottet beror främst på ökat antal biståndshushåll.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar en budget i balans. I prognosen ingår dock ett ej omhändertaget behov av att minska kostnaderna med 34,5 mnkr. I verksamhetsplanen för 2019 var motsvarande belopp 55,4 mnkr.

I verksamhetsplanen för 2019 informerade nämnden om att den hade för avsikt att under året ta fram en handlingsplan för att hantera effektiviseringsposten. I tertialrapport 1 framgår att nämnden fortsatt arbetar med handlingsplanen. Nämnden befarar att en del av underskottet inte kommer att kunna inarbetas under året. Fastighetsnämnden uppmanas att intensifiera arbetet och att senast i samband med tertialrapport 2 presentera aktuell handlingsplan samt effekter av åtgärder.

Staden har tecknat avsiktsförklaring med Atrium Ljungberg om försäljning i Slakthusområdet. Till följd av detta kommer nämndens prognos att justeras. Kommunfullmäktige fattade beslut om försäljningen den 6 maj. Vidare informerar nämnden om eventuellt uppkommande kostnader för förgävesprojektering avseende basarerna vid Stadsbiblioteket.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden prognostiserar ett underskott på 11,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,6 procent av nämndens driftbudget. Underskottet beror på beräknat underskott för självkostnadshyror till fastighetsnämnden om 11,5 mnkr som beror på omprioritering av projekt inom fastighetsnämndens investeringsbudget samt ökade driftskostnader, mestadels snöröjning.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden prognostiserar ett överskott på 10,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 6,0 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror på lägre kostnader för bostadsanpassningsbidrag.

Östermalm

Östermalms stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 19,1 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,3 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att såväl antal platser på vård- och omsorgsboenden samt antal utförda hemtjänsttimmar har minskat under årets första månader i jämförelse med 2018.

Finansiering

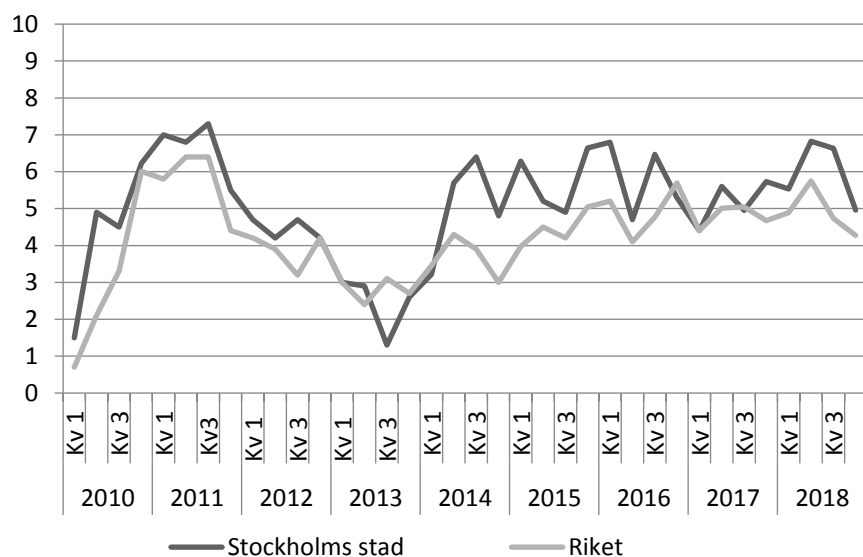
Svensk ekonomi på väg in i en avmattningsfas

Stockholms stads intäkter består huvudsakligen av skatteintäkter som i sin tur beror på skatteunderlaget i staden, men också på skatteunderlaget i riket och det kommunala utjämningsystemet. Skatteunderlagets storlek är direkt kopplat till lönesummans utveckling, det vill säga löneökningar och antalet arbetade timmar. Stadens finansiering är därför starkt beroende av hur ekonomin i hela landet utvecklas.

Efter en lång period med högkonjunktur är Sveriges ekonomi nu på väg in i en avmattningsfas. Konjunkturinstitutet (KI) räknar med att Sveriges BNP växer med 1,5 procent under 2019. Enligt KI:s senaste konjunkturprognos kommer arbetslösheten att bota på 6,3 procent av arbetskraften och sedan öka svagt nästa år.

Stark konjunktur i Stockholm, men framtidstron har minskat
 Tillväxten i Stockholm är fortsatt stark, men det finns tecken på att den håller på att försvagas. Lönesumman, som är en indikator på den regionala tillväxten, ökade med 5 procent under fjärde kvartalet 2018. Det är en lägre tillväxttakt jämfört med motsvarande kvartal år 2017. Även utveckling av Sveriges totala lönesumma är något lägre. Handelskammarens konjunkturbarometer för fjärde kvartalet 2018 visar också att framtidstron bland hushåll som företag har försvagats, vilket tyder på att konjunkturen kan komma att mattas av under 2019.

Lönesummor, procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal året innan, t.o.m. fjärde kvartalet 2018

Anm. Lönesumma =antal arbetade timmar * timlön

Källa: SCB

Fortsatt stark arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Stockholm fortsätter dock att utvecklas positivt. Första kvartalet 2019 var 13 000 fler personer sysselsatta på arbetsmarknaden i Stockholms stad jämfört med motsvarande kvartal 2018, vilket är en ökning med 2 procent. Samtidigt sjönk arbetslösheten och i april 2019 var antalet öppet arbetslösa 1,8 procent färre än i april 2018. Den relativa arbetslösheten låg i slutet av april på 5,7 procent, vilket är en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med april 2018.

Arbetsmarknadsstatistik kvartal 1, 2019

Nyckeltal	Kv 1 2019	Kv 1 2018	Förändring
Antal sysselsatta, 15-74 år	548 600	535 600	2 % fler
Öppet arbetslösa, antal (april)	18 551	18 894	-1,8 % färre
Nyanmälda platser till Arbetsförmedlingen	65 565	66 162	-0,9 % färre
Relativ arbetslöshet (april)*	5,7 %	5,9 %	-0,2 p.e.

*Inskrivna arbetslösa i Stockholms stad, april 2019 som andel (%) av den registrerade arbetskraften 16-64 år

Skatter, slutavräkningar och utjämning m.m.

SKL bedömer att den inbromsning av skatteunderlagsutvecklingen som påbörjades under 2018 kommer att hålla i sig. Under 2018 ökade skatteunderlaget med 3,6 procent, denna ökningstakt förväntas avta något i år och nästa år. Orsaken är att sysselsättningen ökar långsammare. I den senaste skatteprognosen från i början av maj beräknas skatteunderlagsutveckling bli 3,0 procent år 2019. Den reala skatteunderlagsutvecklingen beräknas bli 0,3 procent.

Stadens sammanlagda finansiering beräknas dock bli *123 mnkr* högre än budget för 2019, exklusive finansiella poster, vilket beror på ett högre bidrag från regeringens så kallade välfärdsmiljarder än budgeterat.

Investeringar

Investeringsplanerna är på fortsatt mycket hög nivå med den huvudsakliga inriktningen att uppnå bostadsmålet. Den höga investeringsvolymen medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla budget är ett självklart krav, men det kräver även att kostnader inom projekten ständigt prövas för att om

möjligt med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymmer.

Helårsprognosen för investeringar 2019 uppgår till 7 980 mnkr, vilket är 345 mnkr lägre än budgeterat. Nedan följer en redogörelse från nämnder med stor investeringsverksamhet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens investeringsbudget 2019 uppgår till netto 3 150 mnkr. Investeringsutgifterna uppgår till 4 000 mnkr. Därutöver har nämnden beviljats 11,1 mnkr för klimatinvesteringar under 2019.

I exploateringsnämndens investeringsplan ingår så kallade exploateringsinkomster om 400 mnkr, vilka motsvarar bokförda värden av genomförda försäljningar i samband med exploatering. Prognosen för exploateringsinkomsterna är i nivå med plan.

Nämnden bedömer att de totala inkomsterna från försäljningar i samband med exploatering kan uppgå till 2 000 mnkr för året, vilket överensstämmer med nämndens bedömning i verksamhetsplan.

Förskjutningar jämfört med verksamhetsplan rapporteras för ett antal projekt. Större avvikelser avser exempelvis Slakthusområdet, Lövsta värmeverk, Kristineberg kontor, Årstafältet etapp 1 och Primusparken. Trots förskjutningar i enskilda projekt prognostiserar nämnden sammantaget ett investeringsnetto i nivå med plan.

Stadsledningskontoret konstaterar att prognostiserade nettoutgifter för projekten Bygglogistikcenter Hjorthagen, Årstafältet etapp 1, Årstastråket etapp 2, Brandstegen och Bryggvägen överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 15 procent. Exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka utgifterna i projekten och vid behov återkomma till kommunfullmäktige för reviderade genomförandebeslut.

Försäljningsuppdraget

Exploateringsnämndens så kallade försäljningsuppdrag uppgår till 200 mnkr kronor och avser friköp av tomträttsmark och försäljning av mark i andra kommuner. Prognosen för försäljningsuppdraget justeras till 1 200 mnkr till följd av beslut om ett större friköp av tomträttsmark, som förväntas fattas av kommunfullmäktige innan sommaren.

Trafiknämnden

Trafiknämndens investeringsplan uppgår till 1 101,2 mnkr, efter budgetjustering med 56,9 mnkr för klimatåtgärder i *Avstämning av mål och budget 2019* samt ombudgetering med 14,3 mnkr för trygghetsåtgärder i samband med kommunstyrelsens beslut om *Årsredovisning 2018*. Nämnden prognostiserar att nettoutgifterna kommer att underskrida budget med 53,2 mnkr. Avvikelsen förklaras av minskade utgifter för investeringar i grönstruktur (Grönare Stockholm).

Inom satsningen Grönare Stockholm anlägger och upprustar nämnden parker och gröna stråk i ytterstaden i samarbete med berörda stadsdelsnämnder. Nämnden prognostiserar att utgifterna för några av dessa projekt kommer att senareläggas.

När det gäller den långsiktiga investeringsplanen redovisar nämnden ingen avvikelse från nettoutgiften, men såväl utgifter som inkomster beräknas öka med 10,0 mnkr. Jämfört med verksamhetsplanen gör nämnden löpande omfördelningar mellan olika projekt som en följd av att projektförutsättningarna förändras.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens investeringsplan uppgår till 2 757,6 mnkr, efter utökning med 15,8 mnkr genom ombudgetering i *Årsredovisning 2018* samt utökning med 21,8 mnkr genom budgetjustering för klimatåtgärder och åtgärder vid Kärrtorps IP i *Avstämning av mål och budget 2019*. I avstämningsärendet medgavs nämnden även rätt att omprioritera mellan olika budgetposter som innebar en utökning med 100,0 mnkr av den långsiktiga planen för idrottsinvesteringar.

Nämnden prognostiserar att nettoutgifterna kommer att underskrida budget med 192,8 mnkr, vilket motsvarar 7,0 procent. Avvikelsen uppkommer i den utökade planen och orsakas av att några av de projekt, vars medel har preciserats i den utökade investeringsplanen, har fått ändrade planeringsförutsättningar som medför lägre medelsförbrukning under året. Det är prognoserna för inköp av bostadsrätter och projekten Stockholms livsmedelscentrum, Stadsbiblioteket och Kulturhuset som ligger under budget.

Nämndens prognoser för medel avsedda för de långsiktiga behoven är i enlighet med budget, men de projekt som inryms är begränsade jämfört med vad som tidigare har planerats. Orsaken till detta är att utgifterna i några av de pågående projekten har förskjutits och fördyrats så att en större andel belastar 2019. Flera andra projekt har

därför senarelagts. Nämnden bedömer att två projekt, som inte inryms i den nuvarande budgeten, måste genomföras under året. Dessa är Johannes brandstation och Skarpnäcks gård. För att säkerställa att dessa angelägna projekt kan genomföras föreslås att fastighetsnämnden får omprioritera 13,0 mnkr från den utökade investeringsplanen till den långsiktiga investeringsplanen.

Avseende projekt Tekniska nämndhuset har fastighetsnämnden utarbetat ett förslag till förändrad etappindelning, vilket bedöms ge en positiv effekt för genomförandet som helhet men inte får någon påverkan på totalprognosen för projektet. Förslaget möjliggör en högre produktionstakt, som därmed genererar högre utgifter för det innevarande året, vilket gör att årsprognosen uppgår till 232,0 mnkr. Detta är 32,0 mnkr mer än vad som är budgeterat.

I avställningsärendet uppmanades nämnden att sänka utgifterna för projekten Östermalmshallen och Liljevalchs konsthall, jämfört med de prognoser som lämnades i samband med verksamhetsplanen. För Liljevalchs konsthall har utgifterna sänkts jämfört med prognos i verksamhetsplan vilket är positivt och nämnden planerar för ett reviderat genomförandebeslut.

Vad gäller projekt Östermalmshallen har nämnden lämnat en prognos som har ökat med ytterligare 50,0 mnkr och nu överstiger budgeten med 38 procent. Fastighetsnämnden uppmanas fortsatt sänka utgifterna i projekt Östermalmshallen.

Avseende idrottsinvesteringar redovisar nämnden inga avvikelser på totalt belopp för varken den långsiktiga eller den utökade planen. Nämnden hanterar förändrade projektförutsättningar löpande genom omprioritering av medlen.

I *Avstämning av mål och budget 2019* uppmanades fastighetsnämnden att förbättra styrningen av investeringsverksamheten i syfte att undvika att prognoserna belastas med hastigt uppkomna utgiftsökningar med därtill hörande driftkostnadskonsekvenser.

Nämnden rapporterar att man för att uppnå detta har arbetat fram och beslutat om en utvecklad projektprocess för projektverksamheten, där fokus ligger på styrning, riskhantering och ekonomi.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna beräknas uppgå till

cirka 400 mnkr 2019 och avser i huvudsak medfinansiering av buss-terminalen vid Slussen och utbyggnad av tunnelbanan.

Fastighetsförsäljningar

Fastighetsnämnden beräknar att försäljningsinkomsterna för 2019 kommer att uppgå till cirka 240 mnkr, vilket avser ett antal både större och mindre försäljningsprojekt. Risk för avvikelser finns i form av svårigheter att bedöma tidsåtgång för försäljningsprocesserna, bland annat på grund av utdragna lantmäteriförrättningsprocesser, hembudsförfaranden och andra externa processer. Nivån är i stort sett oförändrad från verksamhetsplanen, där reavinsten bedömdes uppgå till cirka 220 mnkr.

Exploateringsnämndens bedömning i verksamhetsplan 2019 var att markförsäljningar i samband med exploatering kan komma att uppgå till 2 000 mnkr för år 2019. Denna bedömning kvarstår. Hur stor andel av exploateringsinkomsten som utgörs av bokförda värden, dvs. tidigare nedlagda investeringsutgifter, varierar stort från projekt till projekt. Exploateringsinkomsterna bedöms komma att uppgå till 400 mnkr för 2019 vilket är i nivå med plan.

Försäljningsuppdraget för exploateringsnämnden är satt till 200 mnkr för 2019. Uppdraget avser försäljningar av mark utanför kommungränsen och friköp av tomträttsmark. Exploateringsnämndens prognos i tertialrapport 1 är justerad uppåt från 200 mnkr till 1 200 mnkr, till följd av beslut om ett större friköp av tomträttsmark, som förväntas fattas av kommunfullmäktige innan sommaren.

Investeringar inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernens bolag bedriver ett sextiototal projekt över 300 mnkr. Koncernens höga investeringsnivå är en följd av satsningar i nyproduktion och infrastruktur för att stödja stadens tillväxt. I de stora projekten ingår även nyproduktion och ombyggnad av skolor och andra samhällsfastigheter. Prognosen för investeringar uppgår för 2019 till 14,5 mdkr, vilket är cirka 700 mnkr lägre än årets budget om 15,2 mdkr.

Bostadsbolagens investeringsprognos uppgår till 6,7 mdkr av koncernens totala investeringsvolym för år 2019. Av dessa investeringar avser cirka 4,2 mdkr nyproduktion, som en följd av kommunfullmäktiges mål om nyproduktion av bostäder. Utöver detta genomför bostadsbolagen både strategiska investeringar för att öka intäkterna och investeringar som huvudsakligen är ersättningsinvesteringar. De större projekten som bostadsbolagen bedriver under året avser bland annat kv. Rösträknaren i Årsta och kv. Algoritmen i

Hagastaden (Familjebostäder), Syllen i Liljeholmen och kv. Lina-berg i Mariehäll (Stockholmshem) samt kv. Albano i Norra Djurgårdsstaden (Svenska Bostäder).

SISAB:s investeringar beräknas till 2,5 mdkr, vilket är något lägre än budget. Bolagets större pågående projekt i genomförandefas är bland annat Bobergsskolan i Norra Djurgårdsstaden (900 elever) med inflyttning till höstterminen 2019, Sjöviksskolan i Årstaberget (1 200 elever) med inflyttning till vårterminen 2020 och Brandstegen i Midsommarkransen (>1 000 elever).

Infrastrukturbolagen Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), Stockholms Hamn AB (Stockholms Hamnar) och AB Stokab planerar investeringar om cirka 4,5 mdkr för år 2018. SVOA:s projekt Stockholms Framtida Avloppsrening fortsätter att utgöra koncernens största projekt och projektet kommer fortsätta under flera år framöver. I enlighet med budget, reviderad och antagen av kommunfullmäktige, bedöms projektets kostnader totalt uppgå till 9,2 mdkr. Projektets årsprognos uppgår till drygt 886 mnkr, vilket är väsentligt lägre än årsbudget. SVOA har även omfattande investeringar i samband med utbyggnad av stadsutvecklingsområden.

Stockholms Hamnars största projekt är utbyggnaden av hamnen i Norvik. Projektet följer budget, men prognosen för nedlagda kostnader under 2019 beräknas uppgå till 1,1 mdkr, vilket är cirka 200 mnkr mer än budgeterat för året. Projektet bedrivs under året i snabbare takt än vad som tidigare antagits

Budgetjusteringar med mera

I budget 2019 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta centralt för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationsförändringar. Stadsledningskontoret tillstyrker 58,8 mnkr för ökade nettokostnader för driftverksamheten. Medlen finansieras enligt följande:

Central medelsreserv

	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	58,8
Totalt	58,8

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under kommunstyrelsen m.m. skett med 7,0 mnkr. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2019 års budget har medgetts budgetjustering för ökade utgifter inom investeringsplanen med 70,8 mnkr.

Ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre

Medel har reserverats för stimulansbidrag för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre.

Nämnderna har ansökt om budgetjustering av tidigare ansökt och beviljat bidrag för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre om 3,5 mnkr vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

Medel har reserverats för stimulansbidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning.

Älvsjö stadsdelsnämnd tolkas söka kompletterande bidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning om 0,1 mnkr för startkostnader för en ny gruppboende i kvarteret Kabelverket i Solberga vilket stadsledningskontoret beviljar.

Nämnderna har ansökt om budgetjustering av tidigare ansökt, samt i föreliggande ärende ansökt, och beviljat bidrag för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning om 3,5 mnkr. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar om 1,8 mnkr. Begäran om budgetjusteringar om 1,7 mnkr avstyrks.

Nobelmuseet

I samband med överenskommelse om etablering av ett Nobel Center i Stockholm överenskom Nobelstiftelsen och staden om uppdragat verksamhetsstöd. Även då projektet vid Blasieholmen avslutats och formerna för nytt projekt utreds föreslås Nobelmuseet erhålla 3,0 mnkr i utökad verksamhetsstöd för 2019. Kulturnämnden; kulturförvaltningen uppmanas att utbetala stödet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att kulturnämnden; kulturförvaltningen tilldelas 3,0 mnkr. Finansiering

sker ur Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov.*

Medel för klimatinvesteringar

I kommunfullmäktiges budget för 2019 finns medel för klimatiförbättrande åtgärder 2019 till 2022 i *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* som stadens nämnder kan ansöka medel från. För 2019 finns 200 mnkr reserverade.

Syftet med de avsatta medlen är att investeringsåtgärderna ska bidra till att minska de klimatpåverkande växthusgasutsläppen och minska sårbarheten orsakad av kommande klimatförändringar. Fokus är på projekt som ger största möjliga klimatnytta genom åtgärder och insatser som styr mot energieffektivisering, solenergi, hållbara transporter samt klimatanpassningsåtgärder. Åtgärderna ska avse investering eller reinvestering.

I verksamhetsplan 2019 ansökte nämnderna om investeringsmedel om sammanlagt 116,0 mnkr för 2019 varav 97,5 mnkr beviljades. I samband med verksamhetsberättelsen 2018 begärde nämnderna och beviljades ombudgetering av klimatinvesteringsmedel med 18,9 mnkr.

I samband med tertialrapport 1 2019 har nämnderna ansökt om klimatinvesteringsmedel om sammanlagt 25,5 mnkr varav 20,9 mnkr föreslås tillstyrkas.

Stadsdelsnämnderna föreslås tillstyrkas medel om 13,2 mnkr för till exempel utbyten till energieffektiva vitvaror, skräpkorgar med solcellskomprimering, elcyklar, klimatanpassningsåtgärder, LED-belysning med mera. Facknämnderna (fastighetsnämnden, socialnämnden, idrottsnämnden, och trafiknämnden) föreslås tillstyrkas medel om 7,7 mnkr för bland annat eldriven ismaskin, utfasning av oljepannor, klimatanpassning för att skydda stadens byggnader vid skyfall, växtbäddar med biokol i syfte att omhänderta och fördröja dagvatten vid kraftig nederbörd och LED-belysning.

Åtgärderna bedöms bidra till att nå stadens klimatmål om minskade växthusgasutsläpp och/eller bidra till en hög beredskap för kommande klimatförändringar som bland annat kan medföra ökad risk för översvämningar.

Trafiknämnden söker medel för ett antal växtbäddar med biokol i syfte att omhänderta och fördröja dagvatten vid kraftig nederbörd.

Åtgärden med växtbäddar i området vid Norrtullsgatan utgör en fortsättning på det arbetet runt Rådmansgatans tunnelbanestation som inleddes under 2018 och genomförs i syfte att utreda innovativa möjligheter till ytlig hantering av häftiga skyfall i befintlig stadsmiljö.

Fastighetsnämndens projekt riktade mot utfasning av ett antal kvarvarande oljepannor till förmån för annan typ av uppvärmningskälla har stor potential till att reducera byggnadens koldioxidutsläpp, minska uppvärmningskostnaden samt bidra till stadens mål om en fossilbränslefri organisation. Vid val av ny uppvärmningsmetod ska stadens nämnder och bolag enligt kommunfullmäktiges budget 2019 välja uppvärmningsmetod vid nyproduktion eller ombyggnad utifrån ett stadsövergripande perspektiv på kraftfrågor, eleffekt och klimat. Fastighetsnämndens projekt är fleråriga men i detta skede tillstyrks medel ansökta för 2019 och sedan får fastighetsnämnden återkomma men ansökan för det fortsatta projektet i samband med verksamhetsplan 2019 med en samtidig utvärdering av genomförda åtgärder.

Idrottsnämnden avser investera i en eldriven ismaskin. Utöver de minskade koldioxidutsläppen medför bytet av ismaskinen även eliminering av utsläpp av andra miljöskadliga emissioner innehållande kväve och svavel.

Stadsdelsnämndernas omfattande investeringar i klimatsmarta bland annat vitvaror och LED-belysning medför minskad energiförbrukning som samtligt leder till kostnadsbesparingar. Stadsdelsnämndernas ökande medvetenhet kring klimatrelaterade sårbarheter har resulterat i åtgärder för att hantera ökade mängder dagvatten i bland annat parker. Åtgärderna ökar samtidigt parkernas attraktivitet som mötesplats för lek och rekreation.

De ansökningar som inte föreslås tillstyrkas motiveras av låg klimatnytta i förhållande till kostnaden alternativt låg relevans för klimatrelaterad sårbarhet, eller att projektet inte inneburit en investering. Fastighetsnämnden och stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen har ansökt om medel för att investera i komfortkyla men dessa ansökningar föreslås inte tillstyrkas då staden arbetar med en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för värmeböljor och planerar att utifrån denna RSA-analys ta fram en handlingsplan. Flera av verksamheterna ansöker om medel för investering i LED-belysning vilket ger en stor energibesparing och minskade driftskostnader. Även nya vitvaror ger en stor besparing, och elcyklar minskar behovet av bilresor vilket minskar kostnaderna. Ett antal av åtgärderna innebär dock

ökade nettokostnader. Detta gäller i investeringarna i klimatanpassning till exempel dagvattenåtgärder. Stadsledningskontoret konstaterar att dessa ökade kostnader för berörda nämnder får beaktas i samband med upprättande av budget 2020 och framåt.

Medel för åtgärdsprogram för god vattenstatus

Kommunfullmäktige beslutade 2015 om Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. I kommunfullmäktiges budget för 2019 finns medel för vattenförbättrande åtgärder i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och i *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter*. Syftet med programmet är att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus till 2021.

I tertialrapport 1, 2019 har nämnderna totalt ansökt om 7,0 mnkr som föreslås tillstyrkas enligt bilaga 1 för åtgärder som bedöms ligga i linje med Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus och utkast till lokala åtgärdsprogram.

Exploateringsnämnden har ansökt om 7,0 mnkr för fosforfällning i Brunnsviken. Åtgärden är en förutsättning för att nå miljökvalitetsnormerna i Brunnsviken. Exploateringsnämnden föreslås tilldelas 7,0 mnkr ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* i 2019 års budget för fosforfällning i Brunnsviken.

Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.

Avveckling/omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar med 9,4 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera. Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar med 7,0 mnkr enligt bilaga 1. Begäran om budgetjusteringar om 2,4 mnkr avstyrks.

Omslutningsförändringar

Nämnderna redovisar omslutningsförändringar för ökade kostnader och intäkter med 374,0 mnkr, varav 225,4 mnkr inom stadsdelsnämnderna. Nämndernas budgetar justeras med motsvarande belopp, bilaga 1.

Övrigt

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § för kvartal 4 år 2018, dnr 2019/592

Sedan år 2006 är kommunerna enligt socialtjänstlagen skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapporteringen ska ske till tillsynsmyndigheten IVA samt kommunen revisorer. Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över de beslut som har rapporterats som ej verkställda.

För kvartal 4 har stadsdelsnämnderna rapporterat sammanlagt 196 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under kvartalet har 47 beslut verkställts och 22 ärenden avslutats. Vid periodens slut, den 31 december, fanns således 127 beslut som var fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten avser permanent särskilt boende där den enskilde har tackat nej till erbjuden plats.

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för kvartal 4 2018 godkänns.

Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län (KS 2018/1729)

Storsthlm har i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län arbetat fram ett förslag på regional vattenförsörjningsplan. Bakgrunden var att ge kommunerna en gemensam utgångspunkt i den strategiska planeringen för att trygg en robust vattenförsörjning av god kvalitet. Initialt skedde en förankring av uppdraget på KSO och kommundirektörsnivå samt det strategiska nätverket för samhällsbyggnad. Förslaget remitterades i mars 2018 och Stockholms stad besvarade remissen den 7 mars 2018 (KS 2017/1754). Den färdiga planen presenterades vid KSO-mötet på Storsthlm den 13 november 2018.

Storsthlm har nu återigen remitterat förslaget till Stockholms stad med målsättningen att staden ska ställa sig bakom planen och använda den i den kommunala planeringsprocessen. Stockholms stad har inget ytterligare att erinra och anser remissen besvarad i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande.

Remissen Regional vattenförsörjningsplan för Stockholms län (KS 2018/1729 andra remitteringen) anses besvarad med vad som framgår av utlåtandet.

Fördelning av statligt anslag för krisberedskap

För att förstärka effekten av samhällets samlade krisberedskap och krishantering, anslås statliga medel till kommunerna. Medlen fördelas enligt en överenskommelse mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och landsting (SKL).

I syfte att höja den samlade förmågan för staden fördelas medel till samtliga nämnder att använda till förebyggande krisberedskapsåtgärder. Medel kan användas till någon av följande insatser.

- Lönekostnader för säkerhetssamordnare eller motsvarande
- Utbildning och övning av krisorganisation
- Risk- och sårbarhetsanalyser
- Utvärdering av händelser
- Uppdatering av krisplaner och dylika dokument
- Kontinuitetsplanering för samhällsviktig verksamhet
- Arbete med Styrel
- Deltagande i forskningsstudier, referensgrupper och arbetsgrupper inom krisberedskapsfrågor som inte redan har extern finansiering
- Relevant fortbildning och kompetensutveckling inom området
- Planering, utbildning eller övning för krisstödsverksamheten

Nämnderna kan täcka kostnader för redan planerade eller utförda insatser enligt ovan för verksamhetsåret 2019.

Medel erhålls genom att förvaltningen fakturerar stadsledningskontoret med följande objektnummer/kopplingsbegrepp 1109290000. I samband med fakturering ska en beskrivning av vad medlen använts till skickas till sakerhet.SLK@stockholm.se.

Facknämnder kan fakturera upp till 0,3 mnkr för kostnader enligt ovan. Stadsdelsnämnderna kan, med anledning av deras geografiska områdesansvar i krishanteringen, fakturera upp till 0,6 mnkr.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att medel fördelas till samtliga nämnder från det statliga anslaget för krisberedskap och krishantering. Utbetalning sker mot fakturering.